

31 במארס 2026

י"ג ניסן ה'תשפ"ו

לכבוד

פרופ' ישי בלנק, דקאן

ד"ר נטלי רוז דודזון, סגנית דקאן

גב' טלי חן, ראשת מנהל

גב' מיכל גורדון קרת, סגנית ראש מנהל

הפקולטה למשפטים ע"ש בוכמן

אוניברסיטת תל אביב

הנדון: בקשה דחופה למתן מענים אקדמיים וגמישות ניהולית לסטודנטים לקראת סמסטר ב' – הפקולטה למשפטים

אנו, החתומים מטה, נציגי הסטודנטים והסטודנטיות בפקולטה למשפטים, פונים אליכם בפתח היערכותנו לקראת סמסטר ב'. על רקע המלחמה מול איראן והמציאות הביטחונית והלאומית המורכבת, ציבור הסטודנטים מתמודד עם תנאי קיצון המשליכים במישרין על יכולתו לקיים שגרה אקדמית תקינה. בנסיבות אלו, מתחדדת חובתנו לשקף בפניכם נאמנה את היקף הקשיים, ולהצביע על הפער המהותי שבין הדרישות האקדמיות הפורמליות לבין המציאות היומיומית שעמה מתמודדים הלומדים בפועל.

בפתח הדברים, נבקש להבהיר כי אנו מכירים ומוקירים את הצעדים שנקטו עד כה על ידי האוניברסיטה והפקולטה, לרבות מתן מענים רוחביים והתאמות. אנו מעריכים מאוד את דלתה הפתוחה של הנהלת הפקולטה, ואת השיח הענייני והקשוב מצדכם בימי שגרה ובחירום כאחד.

עם זאת, בעת הזו, חלקים ניכרים מקהילת הסטודנטים נתונים בעומס נפשי וקוגניטיבי כבד, שאינו מאפשר למידה מיטבית. הסטודנטים נדרשים להמשיך ללמוד, להגיש מטלות ולהיבחן, שעה שרבים מהם או בני משפחותיהם מצויים בחזית, בשירות מילואים ממושך או תחת איום ביטחוני רציף. מצב דברים זה פוגע פגיעה אנושה ביכולת הריכוז, העיבוד והתפקוד. בולטת במיוחד מצוקתם של משרתי ומשרתות המילואים וכוחות ההצלה, המהווים נתח משמעותי מתלמידי הפקולטה: השירות הרציף, הקריאות הפתאומיות והחזרה המקוטעת לעורף, יוצרים מציאות שבה בפועל בלתי אפשרי עבורם לקיים שגרת למידה סבירה או להיערך כראוי לבחינות, ולמעשה נוצרת פגיעה מהותית בשוויון ההזדמנויות האקדמי שלהם.

המציאות הנוכחית מייצרת עיוות מובנה, שבו בחינות פרונטליות אינן משקפות עוד נאמנה את רמת הידע או היכולות של הסטודנטים. יתרה מכך, **קיים כיום פער עמוק בין "שוויון טכני" ל"שוויון מהותי" בתנאי ההיבחנות בין המועדים**. הסטודנטים שייגשו למועדי ב' בסמסטר א' יידרשו להיבחן תוך כדי חובת נוכחות,

השתתפות והגשות בקורסים החדשים של סמסטר ב'. כפל עומסים זה הוא נטל אקדמי בלתי סביר בעליל: הוא מחבל ביכולת ההתכוננות למועדי ב', ובאותה נשימה פוגע בהשתלבות התקינה בלימודי הסמסטר החדש. לאור זאת, תנאי ההיבחנות במועדי ב' שונים בתכלית מאלו ששררו במועדי א', ועל כן ההתייחסות אליהם כ"מועדים זהים" היא התייחסות פורמליסטית בלבד שאינה עומדת במבחן המציאות.

ציבור הסטודנטים מציף בפנינו באופן חד-משמעי את הצורך הקריטי בהמרה רחבה של בחינות סמסטר א' להערכות חלופיות (בחילות בית, עבודות וכיו"ב). צורך זה מתחדד שבעתיים בפקולטה למשפטים, שבה ממילא לב העשייה וההערכה האקדמית נשען על יכולות מחקר, ניתוח, כתיבה משפטית והעמקה. מיומנויות אלו באות לידי ביטוי אופטימלי דווקא במסגרת של עבודות ומבחני בית, ולא תחת אילוצי זמן של בחינה פרונטלית.

לנוכח תמונת מצב זו, ובהמשך ישיר להנחיות הרקטורית מיום 24 במרץ הקוראות לגמישות ולהמרת בחינות, אנו רואים הכרח מוחלט בקביעת מתווה פקולטתי מחייב ורוחבי. מתווה כזה חייב להקנות ודאות ובהירות לגבי המשך שנת הלימודים, אופן קיום הבחינות הנותרות, ומתן משקל ממשי הלכה למעשה, ולא רק בהצהרות, לנסיבות החריגות שנכפו על הסטודנטים ובפרט על משרתי המילואים, כך שלא יימצאו נפגעים מעצם שירותם.

לאור האמור לעיל, אנו דורשים את התייחסותכם וטיפולכם בכמה סוגיות אופרטיביות ומהותיות:

- **המרת בחינות להערכות חלופיות (יעד של 50% מהקורסים):** לאור רוח מתווה ההתאמות שפורסם על ידי הרקטורית ב-24 במרץ, אנו דורשים מהנהלת הפקולטה וועדת ההוראה לבחון מחדש ובאופן גורף את המרתן של בחינות סמסטר א' שנדחו בדרכי הערכה חלופיות (כגון בחילות בית או מטלות כתיבה ומחקר). אנו מבקשים להציב יעד פקולטתי של המרת כ-50% מהבחינות הנותרות של סמסטר א'. מהלך זה יפחית את "סיר הלחץ" והעומס המצטבר הבלתי-מידתי, ויאפשר הערכה ודגווגית אמיתית של יכולות ההבנה והניתוח המשפטי של הסטודנטים בתנאים מותאמים וראויים.
- **ויסות עומסים ואיזון מטלות בין הסמסטרים:** החפיפה הצפויה בין בחינות מועדי ב' של סמסטר א', הגשות רטרואקטיביות ופתיחתו של סמסטר ב' החדש, עתידה לייצר עומס אקדמי חריג שאין הדעת סובלת, אשר יפגע אנושות ביכולתנו לעמוד בדרישות האקדמיות בשני הסמסטרים גם יחד. אנו דורשים מנגנון אופרטיבי להפחתת העומס המצטבר, לרבות השהיה או הפחתה דרסטית של היקף מטלות ההגשה בתחילתו של סמסטר ב', וצמצום חומרי הקריאה (סילבוסים), כדי לאפשר לסטודנטים מרווח נשימה לסיום חובותיהם הקודמים.
- **קיום מפגשי תגבור וריענון אקדמי לקראת הבחינות:** אל מול הפער המשמעותי בזמן שחלף מאז סיום ההוראה הפרונטלית, קיימת שחיקה ניכרת ופגיעה ממשית ברמת השליטה בחומר הלימוד. לפיכך, בטרם ייגשו הסטודנטים לבחינות (או יגישו הערכות חלופיות), יש להורות למרצי הקורסים על קיום מפגשי תגבור וריענון ממוקדים ככל הניתן, באופן שיאפשר חזרה לחומר והיערכות הוגנת ואפקטיבית למבחן.

• **הכרה מצטברת ורטוראקטיבית בימי מילואים לצורך זכויות סמסטר ב'**: אנו דורשים כי מניין ימי המילואים של הסטודנטים ייספר באופן רציף ומצטבר החל מפרוץ המלחמה לצורך חישוב זכויות והתאמות גם בסמסטר ב' (זאת, כמובן, מבלי לגרוע מהזכויות שכבר נקבעו ומומשו בסמסטר א'). הגם שאנו מודעים לכך ששאלת ספירת הימים היא ברובה מדיניות אוניברסיטאית ברמת הרקטורט, הפקולטה למשפטים מתאפיינת בשיעור חריג וגבוה במיוחד של משרתים ומשרתות במערך המילואים; הכרה זו היא תנאי מינימלי והכרחי לשמירה על עקרון השוויון וההוגנות כלפי מי שנושאים בנטל לאורך חודשים ארוכים.

אנו סבורים כי מתן מענה ענייני, מקיף ומערכתי לסוגיות שפורטו לעיל הוא תנאי בלעדיו אין, לקיומה של שגרה אקדמית הוגנת, סבירה ושוויונית בפקולטה בעת הזו. התעלמות מהפערים הללו משמעותה פגיעה אנושה בסטודנטים, ובראשם ציבור משרתי המילואים.

לאור הנאמר לעיל, אנו מבקשים לתאם עמכם פגישה דחופה פנים אל פנים בהקדם האפשרי. מטרת הפגישה היא להציג בפניכם באופן בלתי אמצעי את הקשיים והפערים שאנו חווים בשטח, ולגבש יחד מתווה החלטות אופרטיבי ומעשי שיסייע לקהילת הסטודנטים לצלוח תקופה מורכבת זו בהצלחה.

נודה להתייחסותכם,

בתקווה לימים טובים יותר,

גל ורד – נציג משפטים שנה א'
סער תורן – נציג משפטים שנה ב'
דניאל גולן – נציג משפטים שנים ג' ו-ד'
כפיר ויטמן – נציג משפטים תארים מתקדמים
גל שינוטר – יושבת ראש אגודת הסטודנטים והסטודנטיות
אוניברסיטת תל אביב